UCHWAŁA NR XXV/206/16
RADY GMINY I MIASTA ODOLANÓW

z dnia 29 grudnia 2016 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie i Mieście Odolanów na rok 2017, Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie i Mieście Odolanów na rok 2017, Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie i Mieście Odolanów na rok 2017- 2018

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 ze zm.) oraz art. 4^1 ust. 1 i 2, art.18^2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 478), art. 10 ust. 1,2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012 r. poz. 124 ze zmianami) oraz art. 6 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 ze zm.) Rada Gminy i Miasta Odolanów uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się jako obowiązujące w roku 2017:

1) Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie i Mieście Odolanów na rok 2017stanowiący załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały;
2) Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie i Mieście Odolanów na rok 2017 stanowiący załącznik Nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 2. Przyjmuje się jako obowiązujący na lata 2017-2018:

1) Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie i Mieście Odolanów na rok 2017-2018 stanowiący załącznik Nr 3 do niniejszej uchwały.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy i Miasta Odolanów.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik nr 1 do Uchwały nr XXV/206/16

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE I MIEŚCIE ODOLANÓW NA ROK 2017

Opracowany na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Odolanów październik 2016

SPIS TERŚCI

Wprowadzenie.

I. Diagnoza szkód spowodowanych używaniem alkoholu w Polsce.

II. Cele gminnego programu.

III. Zadania do realizacji

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

2. Udzielanie rodzinom, w których występuje problem uzależnień pomocy psychospołecznej i prawnej oraz ochrony przed przemocą w rodzinie.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych **.**

4. Wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13^1 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego**.**

6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie Centrum Integracji Społecznej

7. Zapewnienie działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punktu Konsultacyjnego.

IV. Współpraca z instytucjami w zakresie współrealizowania zadań wynikających z gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

V. Sposób realizacji zadań

VI. Finansowanie zadań programu

VII. Kompetencje członków G K R P A oraz zasady wynagradzania członków Komisji

VIII. Sposób sprawozdania

WPROWADZENIE

Ryzykowne picie alkoholu, nadużywanie alkoholu lub uzależnienie od alkoholu to trzecie z zagrożeń pod względem szkód społecznych oraz ekonomicznych jakie ponosi państwo Polskie. Wiedząc, iż spożywanie alkoholu ma znaczący wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne zarówno osoby spożywającej jak i całej rodziny, ma również przeniesienie się na całą populację. Szkody wywołane nieodpowiednim spożyciem alkoholu to przede wszystkim: wykluczenie społeczne, ubóstwo, przemoc, zakłócanie porządku publicznego, wypadki drogowe, itp.. By zapobiegać powstawaniu nowych zjawisk związanych z używaniem alkoholu przez osoby nieletnie, nadużywania i picia alkoholu w stopniu ryzykownym, uzależnieniom, aby minimalizować już istniejące zjawiska tworzy się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie i Mieście Odolanów na rok 2017. Program ten określa sposób realizacji zadań własnych gminy wynikających z art. 41 ust 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 t. j.).

Ilekroć w programie mówić się będzie o:

a) profilaktyce uniwersalnej – rozumie się przez to profilaktykę ukierunkowaną na całe populacje, działania adresowane do całej grupy bez względy na stopień indywidualnego zagrożenia wystąpienia problemu uzależnienia od alkoholu, substancji psychotropowych i przemocy. Celem takiej profilaktyki jest zmniejszanie i eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów w danej populacji i wyznaczenie czynników wspierających prawidłowy rozwój. Działania te najczęściej realizowane są wśród dzieci i młodzieży w wieku gimnazjalnym, w populacji młodych dorosłych, rodziców dzieci w wieku szkolnym
b) profilaktyce selektywnej- rozumieć przez to należy działania skierowane do jednostek i grup zwiększonego ryzyka, które ze względu na sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych. Działania na tym poziomie profilaktyki podejmowane są ze względu na fakt przynależności do danej grupy mają charakter uprzedzający a nie naprawczy.
c) profilaktyce wskazującej- rozumie się przez to profilaktykę ukierunkowaną na jednostkę lub grupę wysokiego ryzyka wskazująca wczesne symptomy problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających czy substancji psychoaktywnych. Przykładem takiej profilaktyki mogą być interwencje podejmowane wobec uczniów upijających się lub eksperymentujących narkotykami. Mogą one mieć na celu redukcję szkód zdrowotnych lub społecznych np. działania edukacyjne i prawne mające na celu ograniczenie wypadków drogowych popełnianie przez kierujących pod wpływem substancji psychoaktywnych.

Ilekroć mówimy o piciu ryzykownym – rozumieć przez to należy picie nadmiernej ilości alkoholu (jednorazowo w określonym czasie) aktualnie niepociągających za sobą negatywnych skutków, konsekwencji. Można jednak oczekiwać, że pojawią się one, o ile model picia nie zostanie zmieniony.

Ilekroć mówimy o piciu szkodliwym –rozumiemy to jako, model, który już powoduje szkody zdrowotne fizyczne bądź psychiczne oraz psychologiczne i społeczne. Aby rozpoznać szkodliwe używanie alkoholu, opisany wzorzec picia musi się utrzymywać przez co najmniej miesiąc lub występować w sposób powtarzający się przez okres 12 miesięcy. Nie występuje tu jeszcze uzależnienie od alkoholu.

Ilekroć mówić będziemy o uzależnieniu- rozumiemy przez to Zespół uzależnienia od alkoholu, zgodnie z kryteriami zawartymi w 10 edycji Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób, Urazów i Przyczyn Zgonów (ICD 10) należy definiować jako wystąpienie przynajmniej trzech z następujących objawów, w okresie przynajmniej jednego miesiąca lub w ciągu ostatniego roku w kilkukrotnych okresach krótszych niż miesiąc:

1. Silne pragnienie lub poczucie przymusu picia ("głód alkoholowy").
2. Upośledzenie zdolności kontrolowania zachowań związanych z piciem (upośledzenie zdolności powstrzymywania się od picia, trudności w zakończeniu picia, trudności w ograniczaniu ilości wypijanego alkoholu).
3. Fizjologiczne objawy zespołu abstynencyjnego w sytuacji ograniczenia lub przerywania picia (drżenie, nadciśnienie tętnicze, nudności, wymioty, biegunka, bezsenność, niepokój, w krańcowej postaci majaczenie) lub używanie alkoholu w celu uwolnienia się od objawów abstynencyjnych.
4. Zmieniona (najczęściej zwiększona) tolerancja alkoholu, potrzeba spożywania zwiększonych dawek dla osiągnięcia oczekiwanego efektu.
5. Koncentracja życia wokół picia kosztem zainteresowań i obowiązków.
6. Uporczywe picie alkoholu mimo oczywistych dowodów występowania szkodliwych następstw picia.

Uzależnienie od alkoholu jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowania narastania jej objawów i szkód zdrowotnych z nią związanych. W świetle nowoczesnej wiedzy uzależnienie od alkoholu jest chorobą wieloczynnikową, bio-psycho-społeczną, uszkadzającą funkcjonowanie człowieka w sferze somatycznej, psychologicznej, społecznej i duchowej. Model leczenia tego schorzenia musi być dostosowany do takiego sposobu postrzegania tej choroby.

Ilekroć mówimy o FASD- Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych- rozumiemy tu przez to niediagnostyczny termin opisujący problemy zdrowotne i zaburzenia wynikające z uszkodzenia mózgu płodu przez alkohol wypijany przez matkę. Uszkodzeniom tym mogą towarzyszyć również uszkodzenia organów wewnętrznych m.in. serca, układów: kostnego, moczowego, słuch, wzroku: nieprawidłowy rozwój mózgu w życiu płodowym powiązany jest z występowaniem u dziecka widocznej charakterystycznej zmiany twarzy opisywany jako FAS – Płodowy Zespół Alkoholowy.

Polityka rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie Gminy i Miasta Odolanów jest kontynuacją działań podjętych w tym zakresie w latach poprzednich. Aktami prawnymi określającymi realizację zadania z przedmiotowego zakresu są:

- Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020 w skład, którego wchodzi Krajowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

-Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Odolanów na lata 2016-2020.

I DIAGNOZA SZKÓD WYWOŁANYCH UŻYWANIEM ALKOHOLU W POLSCE WEDŁUG BADAŃ EUROPEJSKIEGO PROGRAMU BADAŃ ANKIETOWYCH W SZKOŁACH - ESPAD

Napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej, podobnie jak ma to miejsce w dorosłej części społeczeństwa. Próby picia ma za sobą 83,8% gimnazjalistów z klas trzecich i 95,8% uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych. W czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem piło jakiekolwiek napoje alkoholowe 71,7% młodszych uczniów i 92,7% uczniów starszych. Warto zauważyć, że odsetki konsumentów alkoholu,

definiowanych jako osoby, które piły jakikolwiek napój alkoholowy w czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem, w przypadku uczniów młodszych jeszcze w 2003 r. nie odbiegały znacznie od odsetków konsumentów stwierdzanych w badaniach na populacji osób dorosłych. Obecnie są one wyraźnie niższe.

Na tym tle nie dziwi wysoki odsetek konsumentów w klasach starszych - większość uczniów z tych klas w momencie badania była już pełnoletnia lub zbliżała się do wieku dorosłości. Nadal wysoki odsetek konsumentów alkoholu wśród uczniów klas trzecich gimnazjów - głównie piętnasto-szesnastolatków powinien budzić niepokój spoglądając na rzecz, czy to z perspektywy zdrowia publicznego, czy norm prawnych.

Porównanie wyników odnoszących się do konsumpcji napojów alkoholowych w czasie ostatnich 12 miesięcy uzyskanych w 2015 r. z wynikami z wcześniejszych badań wskazują na odmienne tendencje w obu badanych kohortach. Wśród gimnazjalistów po wzroście w latach 1995-2003 zaznacza się trend spadkowy z wyraźnym nasileniem w 2015 r. W starszej kohorcie wskaźnik wzrósł tylko w 1999 r. i od tego czasu mamy do czynienia ze stabilizacją.

Tabela 7 Picie napojów alkoholowych

Poziom klasy		1995	1999	2003	2007	2011	2015
III klasy gimnazjum	Kiedykolwiek w życiu	92,8	90,3	92,5	90,2	87,3	83,8
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	77,3	82,0	84,9	78,9	78,3	71,7
	W czasie 30 dni przed badaniem	50,4	61,1	65,8	57,3	57,6	48,6
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Kiedykolwiek w życiu	96,5	96,6	96,7	94,8	95,2	95,8
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	88,0	93,8	93,4	92,0	91,6	92,7
	W czasie 30 dni przed badaniem	65,6	78,1	78,9	79,5	80,4	82,3

W sumie wyniki z ostatnich 16 lat zdają się sugerować, że nie udało się osiągnąć celu, jakim jest zachowanie abstynencji od alkoholu do osiągnięcia pełnoletności, jeśli nie przez wszystkich nastolatków, to przynajmniej przez większość z nich. W młodszej grupie zauważyć jednak trzeba pozytywną tendencję trwającą już 12 lat. Za wskaźnik względnie częstego używania alkoholu przyjęto picie w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem. Jakiekolwiek napoje alkoholowe w tym czasie piło 48,6% uczniów z grupy młodszej i 82,3% uczniów z grupy starszej. Trzeba przypomnieć, że badanie było realizowane w maju i czerwcu - okres ostatnich 30 dni przypadał zatem na kwiecień i maj, w zależności od tego kiedy, który z badanych wypełniał ankietę. Okres ten nie obejmował zatem świąt, karnawału, czy wakacji, które jak można przypuszczać szczególnie sprzyjają okazjom do picia.

Wyniki uzyskane w 2015 r. w zestawieniu z wynikami z 2011 r. wskazują na znaczny spadek odsetka często pijących w grupie gimnazjalistów. Po raz pierwszy od 1995 r. mniej niż połowa respondentów nie piła w czasie ostatnich 30 dni od momentu badania. W grupie uczniów szkół ponadgimnazjalnych można mówić o stabilizacji. Warto, zatem zauważyć, że wskaźnik częstego picia wykazuje podobne tendencje jak poprzednio analizowany.

Rozpowszechnienie picia alkoholu okazało się zróżnicowane ze względu na płeć tylko, gdy analizujemy picie w czasie ostatnich 12 miesięcy i ostatnich 30 dni przed badaniem (tabele 8 i 9).

Wartości wskaźników picia kiedykolwiek w życiu oraz w czasie ostatnich 12 miesięcy dla chłopców i dziewcząt nie różnią się istotnie miedzy sobą. Prawidłowość ta dotyczy zarówno piętnasto-szesnastolatków jak i siedemnasto-osiemnastolatków. Znaczące różnice między chłopcami i dziewczętami pojawiają się, gdy rozpatrujemy picie w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem i to tylko w młodszej grupie. Jednak nawet wyniki odnoszące się do częstego picia pokazują, że różnice między chłopcami i dziewczętami nie są zbyt wielkie. Przekraczają one nieznacznie wartość

3 punktów procentowych. W młodszej kohorcie w latach 1995-2003 zarówno wśród chłopców jak i wśród dziewcząt obserwujemy wzrost rozpowszechniania picia w czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem, przy czym wśród dziewcząt był on silniejszy. W efekcie znaczna różnica miedzy chłopcami i dziewczętami uległa zmniejszeniu. Od 2007 r. notujemy trend spadkowy, zarówno wśród chłopców jak i wśród dziewcząt, przy czym wśród tych drugich o większym nasileniu. W konsekwencji w 2015 r. różnica miedzy chłopcami i dziewczętami niemal zanikła.

W badaniach z 1995 r. w starszym roczniku rozpowszechnienie picia w czasie ostatnich 12 miesięcy było większe u chłopców niż u dziewcząt. Lata 1995-1999 przyniosły większy wzrost rozpowszechnienia picia wśród dziewcząt niż wśród chłopców i w efekcie różnice związane z płcią zatarły się. Można powiedzieć, że starsze dziewczęta dogoniły chłopców pod względem tego wskaźnika. Od 2003 roku w grupie chłopców notujemy fluktuacje z lekką tendencja spadkową. W grupie dziewcząt natomiast do 2011 r. zaznacza się wyraźny trend spadkowy, zakończony w 2015 r. znacznym wzrostem. W efekcie tych procesów różnica w rozpowszechnianiu picia między chłopcami i dziewczętami powiększająca się do2011 r., w 2015 r. uległa zatarciu.

Tabela 8. Picie napojów alkoholowych wśród chłopców

Poziom klasy		1995	1999	2003	2007	2011	2015
III klasy gimnazjum	Kiedykolwiek w życiu	94,4	93,1	93,7	91,2	89,0	84,1
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	80,9	86,2	87,5	80,1	80,2	72,7
	W czasie 30 dni przed badaniem	55,5	68,4	71,5	60,4	62,3	50,2
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Kiedykolwiek w życiu	97,4	96,5	96,6	94,9	96,2	95,6
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	89,9	93,8	94,2	92,6	93,9	92,4
	W czasie 30 dni przed badaniem	72,8	82,5	84,6	82,9	84,9	83,0

Tabela 9. Picie napojów alkoholowych wśród dziewcząt

Poziom klasy		1995	1999	2003	2007	2011	2015
III klasy gimnazjum	Kiedykolwiek w życiu	91,2	87,6	91,4	89,2	85,6	83,3
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	73,8	78,0	82,5	77,8	76,5	70,7
	W czasie 30 dni przed badaniem	45,3	54,1	60,3	54,1	53,1	47,1
II klasy szkół ponadgimnazjalnch	Kiedykolwiek w życiu	95,6	96,8	96,9	94,6	94,2	96,0
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	86,3	93,8	92,6	91,4	89,2	92,9
	W czasie 30 dni przed badaniem	58,8	74,3	73,2	76,1	75,6	81,7

Dynamika rozpowszechnienia picia w czasie ostatnich 30 dni w grupach gimnazjalistów i gimnazjalistek w przybliżeniu odpowiada dynamice analizowanego wcześniej wskaźnika picia w czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem. W starszej kohorcie trendy układają się odmiennie. Odsetki chłopców, którzy pili w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem rosły do 2003 r., a następnie pozostawały względnie stabilne. Analogiczne odsetki dziewcząt silnie wzrosły w 1999 r., powstawały na podobny poziomie do 2011 r. i w 2015 r. znacznie wzrosły. Przewaga chłopców pod względem rozpowszechniania uległa zmniejszeniu w 1999 r. lekko fluktuowała do 2011 r., aby ulec zatarciu w 2015 r.

Wyniki te zdają się wskazywać na kontynuację procesu wyrównywania różnic w wzorach picia między dziewczętami i chłopcami, który wiązać można z procesem emancypacji dziewcząt. Picie alkoholu w naszej kulturze, to raczej domena mężczyzn. Wśród dorosłych mieszkańców naszego kraju

spotykamy wielokrotnie więcej niepijących kobiet, niż mężczyzn abstynentów. Wśród nastolatków proporcje te są niemal wyrównane. Konsumpcję poszczególnych typów napojów alkoholowych prześledzimy na przykładzie doświadczeń alkoholowych zebranych w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem (tabela 10). Zarówno w trzecich klasach gimnazjów, jak wśród młodzieży starszej najwyższe odsetki konsumentów ma piwo, na drugim miejscu jest wódka a dopiero na trzecim wino. Każdy z trzech typów napojów jest bardziej popularny w klasach ponadgimnazjalnych w porównaniu z klasami gimnazjalnymi.

Tabela 10. Picie poszczególnych napojów alkoholowych w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem

Poziom klasy		1995	1999	2003	2007	2011	2015
III klasy gimnazjum	Piwo	45,6	52,8	68,8	60,3	57,4	51,3
	Wino	32,8	24,4	23,7	22,6	26,0	21,1
	Wódka	29,9	25,0	36,7	30,3	40,7	33,1
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Piwo	55,9	66,2	78,6	78,8	78,1	78,9
	Wino	40,5	31,0	30,7	31,0	35,6	37,7
	Wódka	46,0	42,0	52,0	50,8	62,8	65,2

Wódkę pił, co najmniej raz w ciągu ostatnich trzydziestu dni, co trzeci badany gimnazjalista (33,1%) i znacznie więcej niż co drugi uczeń szkoły wyższego poziomu (65,2%). Picie piwa zdarzyło się w tym czasie większości badanych, ponad połowie gimnazjalistów (51,3%) i ponad trzem czwartych uczniów starszym (78,9%). Wino piła ponad jedna piąta młodszej młodzieży (21,1%) objętej badaniem i ponad jedna trzecia uczniów ze starszej grupy (37,7%).

W latach 1995-2003, zarówno wśród gimnazjalistów, jak i uczniów szkół ponadgimnazjalnych obserwowaliśmy stały trend wzrostowy popularności piwa. W 2007 r. nastąpiło załamanie tej tendencji. W młodszej grupie uczniów odsetek spadł, w starszej zaś pozostał taki sam jak w 2003 r. Zarówno w 2011 r. jak i w 2015 r. wśród gimnazjalistów utrzymała się tendencja spadkowa, zaś w starszej grupie nadal można mówić o stabilizacji.

Odsetki pijących wino spadły w 1999 r. w stosunku do 1995 r. i aż do 2007 r. nie ulegały większym zmianom. W 2011 r. obserwowaliśmy ich lekki wzrost, zaś w 2015 r. w grupie gimnazjalistów notujemy spadek, zaś w grupie starszych uczniów dalszy wzrost.

Odsetek pijących wódkę po lekkim spadku w 1999 r., w 2003 r. istotnie wzrósł i to do poziomu większego niż w 1995 r. W kolejnych latach obserwujemy nadal fluktuacje trendu. W 2011 r. nastąpił jednak wyraźny wzrost popularności tego napoju, kontynuowany w 2015 r. w grupie uczniów starszych. W grupie gimnazjalistów zwraca uwagę znaczny spadek.

Wszystkie te zmiany, jakie odnotowano na przestrzeni ostatnich 20 lat nie zachwiały hierarchią popularności poszczególnych trunków. Płeć wprowadza pewne różnice w obrazie popularności poszczególnych trunków, chociaż nie zmienia ich rankingu. W tabelach 11 i 12 zebrano dane o odsetkach chłopców i dziewcząt pijących każdy z trunków w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem.

W trzecich klasach gimnazjów, zarówno wśród chłopców jak i wśród dziewcząt na pierwszym miejscu jest piwo potem wódka i wino. Podobnie jest w klasach starszych. W obu grupach w przypadku piwa i wódki odsetki pijących w czasie ostatnich 30 dni są wyższe wśród chłopców niż wśród dziewcząt. W przypadku wina dziewczęta wyraźnie częściej niż chłopcy zaliczają się do pijących w czasie ostatnich 30 dni. Dotyczy to obu badanych kohort, chociaż w starszej kohorcie, różnice między dziewczętami i chłopcami są większe.

Tabela 11. Picie poszczególnych napojów alkoholowych w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem wśród chłopców

Poziom klasy		1995	1999	2003	2007	2011	2015
III klasy gimnazjum	Piwo	58,2	59,3	76,0	64,7	62,2	53,6
	Wino	34,5	30,3	25,5	21,6	25,1	17,8
	Wódka	35,7	32,7	45,1	35,5	45,8	33,6
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Piwo	72,6	73,5	85,4	83,9	83,8	81,2
	Wino	38,7	32,8	31,4	28,5	32,4	29,2
	Wódka	54,1	51,2	60,4	59,8	69,1	68,4

Tabela 12. Picie poszczególnych napojów alkoholowych w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem wśród dziewcząt

Poziom klasy		1995	1999	2003	2007	2011	2015
III klasy gimnazjum	Piwo	32,8	45,2	62,1	56,1	52,8	49,0
	Wino	31,0	16,9	21,9	23,1	26,8	24,3
	Wódka	24,2	14,9	28,7	25,5	35,8	32,7
II klasy szkół ponad gimnazjalnych	Piwo	39,7	59,3	71,7	73,9	72,1	76,9
	Wino	41,6	29,2	29,9	33,1	39,0	45,2
	Wódka	37,7	33,2	43,3	42,5	56,0	62,4

Warto też dodać, że tendencje w dynamice popularności piwa, wina i wódki są podobne u chłopców i u dziewcząt. Jedynie w przypadku uczniów drugich klas szkół gimnazjalnych wzrost odsetków pijących wino w czasie ostatnich 30 dni był wyraźnie wyższy u dziewcząt niż u chłopców.

Wskaźnikiem wielkość konsumpcji przy jednej okazji każdego z napojów alkoholowych było pytanie o ilość wypitą przy ostatniej okazji konsumpcji napojów alkoholowych.

Wielkości spożycia przy jednej okazji piwa, wina i wódki oraz dwóch względnie nowych na naszym rynku napojów alkoholowych tj. cydru i alkopopu (tabele 13-17) są silnie zróżnicowane, zarówno wśród uczniów klas trzecich gimnazjów jak klas drugich szkół ponadgimnazjalnych.

Typową ilością piwa konsumowaną przy jednej okazji przez uczniów młodszych jest od 0,5 litra do litra (25,5%) lub poniżej 0,5 litra (25,3%). W klasach starszych najliczniejsza jest frakcja pijących między 0,5 litra, a 1 litrem tego napoju (38,0%).

Tabela 13. Wielkość spożycia piwa przy ostatniej okazji picia napojów alkoholowych

Poziom klasy		2011	2015
III klasy gimnazjum	Nigdy nie pije piwa	19,9	24,6
	Ostatnim razem nie pił piwa	15,0	14,5
	Poniżej 50 cl	22,3	25,3
	Od 50 cl do 100 cl	29,2	25,5
	Powyżej 100 cl do 200 cl	8,9	6,4
	Powyżej 200 cl	4,7	3,7
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Nigdy nie pije piwa	8,9	8,5
	Ostatnim razem nie pił piwa	12,4	16,8
	Poniżej 50 cl	18,9	18,5
	Od 50 cl do 100 cl	37,3	38,0
	Powyżej 100 cl do 200 cl	12,7	11,0
	Powyżej 200 cl	9,7	7,1

Pozytywną tendencją obserwowaną w młodszej grupie jest wzrost odsetka wypijających przy jednej okazji ilości poniżej 1 litra, w tym tych którzy pili poniżej 0,5 litra, kosztem spadku odsetka wypijających powyżej litra piwa. W próbie starszej młodzieży nie obserwujemy istotnych zmian.
Mniej informacji mamy o wielkości spożycia wina i wódki przy jednej okazji, bowiem znacznie mniej badanych piło te trunki w czasie swojej ostatniej okazji. Rozkłady odpowiedzi pokazują jednak wyraźnie odmienny charakter tych dwóch napojów. W przypadku wina badani grupują się w rejonie niższych wartości, w przypadku wódki rozkład jest bardziej równomierny z lekkim przechyłem w stronę większych ilości, szczególnie wśród drugoklasistów ze szkół ponadgimnazjalnych.

Tabela 14. Wielkość spożycia wina przy ostatniej okazji picia napojów alkoholowych

Poziom klasy		2011	2015
III klasy gimnazjum	Nigdy nie pije wina	40,9	45,5
	Ostatnim razem nie pił wina	31,5	29,5
	Poniżej 20 cl	15,0	15,7
	Od 20 cl do 40 cl	6,3	5,0
	Powyżej 40 cl do 74 cl	3,0	2,2
	75 cl lub więcej	3,3	2,1
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Nigdy nie pije wina	27,3	23,8
	Ostatnim razem nie pił wina	41,7	47,7
	Poniżej 20 cl	14,6	15,7
	Od 20 cl do 40 cl	7,3	6,4
	Powyżej 40 cl do 74 cl	3,8	3,1
	75 cl lub więcej	5,3	3,3

W młodym pokoleniu, podobnie jak wśród dorosłych, wino i wódka zdają się pełnić inne funkcje. Picie wina ma wyraźnie bardziej symboliczny charakter, stąd wystarczają mniejsze ilości. Wódka zaś służy głównie jako intoksykant, stąd pije się jej więcej.
Porównanie rozkładów wielkości spożycia wina i wódki przy jednej okazji uzyskanych w badaniach z lat 2011 i 2015 nie ujawnia żadnych czytelnych tendencji. Obserwowane niewielkie zmiany wydają się mieć charakter losowych fluktuacji.

Tabela 15. Wielkość spożycia wódki przy ostatniej okazji picia napojów alkoholowych

Poziom klasy		2011	2015
III klasy gimnazjum	Nigdy nie piję wódki	39,9	42,6
	Ostatnim razem nie pił wódki	24,6	21,6
	Poniżej 8 cl	9,9	9,9
	Od 8 cl do 15 cl	7,8	7,8
	Powyżej 15 cl do 24 cl	7,2	7,8
	Powyżej 24 cl	10,7	10,3
II klasy szkół ponad gimnazjalnych	Nigdy nie piję wódki	21,3	14,8
	Ostatnim razem nie pił wódki	29,2	33,8
	Poniżej 8 cl	8,1	7,6
	Od 8 cl do 15 cl	10,4	8,7
	Powyżej 15 cl do 24 cl	11,7	11,3

	Powyżej 24 cl	19,3	23,8

Najmniej informacji zebrano na temat nowych napojów alkoholowych. Tylko nieliczni pili je podczas swojej ostatniej okazji alkoholowej. Napoje te nie zdobyły sobie jeszcze, jak widać, dużej popularności. Pite są one raczej w niewielkich ilościach.

Zarówno cydr jak alkopop, tak popularne wśród młodzieży, szczególnie młodszej, w krajach Zachodniej Europy, w Polsce nie zdobyły sobie jak na razie większego uznania, przynajmniej wśród nastolatków. Dane z tabel 16. i 17. przekonują, że każdy z tych napojów pojawia się we wzorze ostatniej konsumpcji napojów alkoholowych jedynie u 4-8% badanych, niezależnie od tego, czy mowa o gimnazjalistach, czy o uczniach szkół ponadgimnazjalnych. Zdecydowana większość uczniów z obu grup w ogóle tych napojów nie pije. Ci nieliczni, którzy ostatnio pili cydr lub alkopop, w większości wypili nie więcej niż 1 litr.

Tabela 16. **Wielkość spożycia cydru przy ostatniej okazji picia napojów alkoholowych**

Poziom klasy		2011	2015
III klasy gimnazjum	Nigdy nie pije cydru	84,3	77,6
	Ostatnim razem nie pił cydru	11,1	14,3
	Poniżej 50 cl	2,4	3,9
	Od 50 cl do 100 cl	1,3	2,8
	Powyżej 100 cl do 200 cl	0,4	0,8
	Powyżej 200 cl	0,5	0,7
II klasy szkół ponad gimnazjalnych	Nigdy nie pije cydru	82,7	61,6
	Ostatnim razem nie pił cydru	12,4	29,2
	Poniżej 50 cl	2,0	4,5
	Od 50 cl do 100 cl	1,3	3,5
	Powyżej 100 cl do 200 cl	0,9	0,7
	Powyżej 200 cl	0,8	0,6

Wedle wyników badań w czasie ostatnich 4 lat nie nastąpiły większe zmiany ani w popularności tych napojów, ani w wielkości spożycia jednorazowego u tych, którzy po te napoje sięgają. Jedynym wyjątkiem jest wyraźny wzrost odsetka badanych, którzy przy ostatniej okazji pili cydr.

Tabela 17. Wielkość spożycia alkopopu przy ostatniej okazji picia napojów alkoholowych

Poziom klasy		2011	2015
III klasy gimnazjum	Nigdy nie pije alkopopu	88,0	84,8
	Ostatnim razem nie pił alkopopu	9,5	10,6
	Poniżej 50 cl	1,1	1,6
	Od 50 cl do 100 cl	0,9	1,4
	Powyżej 100 cl do 200 cl	0,1	1,0
	Powyżej 200 cl	0,3	0,6
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Nigdy nie pije alkopopu	85,7	74,4
	Ostatnim razem nie pił alkopopu	11,2	20,8
	Poniżej 50 cl	0,9	2,3
	Od 50 cl do 100 cl	1,0	1,7

	Powyżej 100 cl do 200 cl	0,4	0,3
	Powyżej 200 cl	0,8	0,5

Szczególnie niebezpieczne dla zdrowia młodego człowieka, jak również dla porządku publicznego jest picie w znacznych ilościach, a szczególnie prowadzących do przekroczenia progu nietrzeźwości. Rozkłady odpowiedzi na pytanie o doświadczanie nietrzeźwości zawiera tabela 18.

Tabela 18 zawiera tylko dane za 2011 i 2015 bowiem w badaniach ESPAD 1995,1999, 2003 i 2007 inaczej pytano o doświadczanie nietrzeźwości. Od 2011 r. kwestię nietrzeźwości badano przy użyciu pytania, w którym nietrzeźwość została precyzyjnie zdefiniowana poprzez wskaźniki behawioralne (zataczanie się, bełkotanie, utrata pamięci). Takie sformułowanie pytania spowodowało, że chwyta ono stany silnego upicia, tak zatem trzeba interpretować wyniki. W wcześniejszych edycjach ESPAD pytano po prostu o doświadczanie nietrzeźwości bez doprecyzowania znaczenia tego terminu. W efekcie otrzymywano wyraźnie wyższe odsetki nieporównywalne z bieżącymi wynikami.

Tabela 18. Silne upicie się tzn. wypicie tyle, żeby np. zataczać się, bełkotać, nie pamiętać, co się działo

Poziom klasy		2011	2015
II klasy gimnazjum	Kiedykolwiek w życiu	44,5	36,9
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	33,2	27,6
	W czasie 30 dni przed badaniem	14,4	12,5
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Kiedykolwiek w życiu	65,7	64,4
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	47,6	46,9
	W czasie 30 dni przed badaniem	21,6	19,7

Stanu silnego upojenia alkoholem doświadczyła, chociaż raz w życiu, ponad jedna trzecia piętnasto-szesnastolatków (36,9%) i prawie dwie trzecia uczniów ze starszej grupy (64,4%). W czasie ostatnich 30 dni w stanie silnego upicia się było 12,5% uczniów trzecich klas gimnazjów i 19,7% uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych.

Porównanie wyników z 2015 r. z wynikami z 2011 r. wskazuje na wyraźny spadek odsetków gimnazjalistów, którzy upili się chociaż raz w życiu, oraz tych którzy upili się chociaż raz w czasie ostatnich 12 miesięcy. Jedynie rozpowszechnienie upijania się w czasie ostatnich 30 dni nie uległo zmianie w tej grupie. W starszej kohorcie żaden z analizowanych wskaźników nie uległ zmianie.

Wskaźniki silnego upijania się są zróżnicowane ze względu na płeć (tabele 19 i 20).

Przybierają on wyższe wartości u chłopców niż u dziewcząt. Szczególnie znaczne różnice pojawiają się w grupie uczniów szkół ponadgimnazjalnych w przypadku pytania o ostatnie 30 dni przed badaniem.

Porównanie wyników uzyskanych w 2015 r. z wynikami z 2011 r. ujawnia odmienne zmiany w obu badanych kohortach. Wszystkie wskaźniki rozpowszechnienia upijania się wśród gimnazjalistów spadły, podczas gdy wśród gimnazjalistek zmniejszyło się rozpowszechnienie upijania się kiedykolwiek w życiu oraz w czasie ostatnich 12 miesięcy, zaś odsetki dziewcząt, które upiły się w czasie ostatnich 30 dni nie uległy zmianie.

W starszej kohorcie także obserwujemy tendencje spadkowe wśród chłopców, natomiast wśród dziewcząt zaznacza się wzrost. Jedynie pod względem upijania się w czasie ostatnich 30 dni zarówno wśród chłopców, jak i wśród dziewcząt nie nastąpiła zmiana.

Efektem prezentowanych powyżej zmian jest zmniejszenie się różnic między chłopcami

a dziewczętami najwyraźniej widoczne w przypadku upijania się w czasie ostatnich 30 dni przez gimnazjalistów.

Tabela 19. Silne upicie się tzn. wypicie tyle, żeby np. zataczać się, bełkotać, nie pamiętać, co się działo – chłopcy

Poziom klasy		2011	2015
III klasy gimnazjum	Kiedykolwiek w życiu	47,1	38,1
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	35,3	29,0
	W czasie 30 dni przed badaniem	17,2	13,1
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Kiedykolwiek w życiu	74,3	69,0
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	56,4	52,2
	W czasie 30 dni przed badaniem	26,8	24,7

Tabela 20. Silne upicie się tzn. wypicie tyle, żeby np. zataczać się, bełkotać, nie pamiętać, co się działo, wg płci

Poziom klasy		2011	2015
III klasy gimnazjum	Kiedykolwiek w życiu	42,0	35,7
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	31,3	26,3
	W czasie 30 dni przed badaniem	11,6	11,9
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Kiedykolwiek w życiu	56,6	60,2
	W czasie 12 miesięcy przed badaniem	38,2	42,3
	W czasie 30 dni przed badaniem	15,9	15,2

Pytaniem uzupełniającym naszą wiedzę o upijaniu się młodzieży była próba oszacowania na skali dziesięciopunktowej poziomu intoksykacji przy ostatnim upiciu się. Jak pokazują dane z tabeli 21. odsetki badanych są dość wyrównane.

Tabela 21. Nasilenie nietrzeźwości

Poziom klasy		2015	2015
III klasy gimnazjum	Nigdy nie pił alkoholu	14,7	17,9
	1 (brak efektu)	28,3	34,2
	2	16,5	13,7
	3	10,3	9,0
	4	8,0	7,1
	5	6,7	5,1
	6	4,7	3,8
	7	3,6	3,1
	8	2,8	2,2
	9	1,4	1,5
	10 (bardzo silne upicie)	2,9	2,4
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Nigdy nie pił alkoholu	5,4	5,0
	1 (brak efektu)	22,3	25,9
	2	18,5	17,4
	3	13,7	12,8
	4	9,2	10,7
	5	9,0	8,9
	6	6,4	6,1
	7	5,8	5,5

	8	4,2	3,2
	9	2,0	1,7
	10 (bardzo silne upicie)	3,5	2,7

Zgodnie z przewidywaniami w klasach drugich szkół ponadgimnazjalnych uczniowie w nieco wyższych odsetkach deklarują silne upicie się niż w klasach młodszych.

Rozkłady poziomów intoksykacji przy ostatnim upiciu się pozostawały względnie stałe w czasie. W 2011 r. zmieniona została skala odpowiedzi, stąd nie ma możliwości dalszego śledzenia trendu, można co najwyżej przyjrzeć się zmianom w ostatnim czteroleciu.
Jak pokazują dane z tabel 22 i 23. chłopcy w większych odsetkach niż dziewczęta potwierdzali wyższe poziomy upicia się. Było tak zarówno w klasach trzecich szkół gimnazjalnych, jak i wśród młodzieży starszej.

Tabela 22. Nasilenie nietrzeźwości wśród chłopców

Poziom klasy		**2011**	**2015**
III klasy gimnazjum	Nigdy nie pił alkoholu	12,8	17,6
	1 (brak efektu)	28,2	33,7
	2	15,4	13,1
	3	11,1	9,0
	4	8,5	7,6
	5	6,0	4,8
	6	5,1	3,9
	7	3,9	3,3
	8	3,4	2,2
	9	1,6	1,8
	10 (bardzo silne upicie)	4,0	3,0
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Nigdy nie pił alkoholu	4,1	5,1
	1 (brak efektu)	19,2	22,5
	2	16,5	15,2
	3	12,6	12,3
	4	10,1	10,9
	5	9,5	10,0
	6	7,6	7,6
	7	7,0	6,5
	8	5,3	4,0
	9	3,0	2,3
	10 (bardzo silne upicie)	5,1	3,7

Tabela 23. Nasilenie nietrzeźwości wśród dziewcząt

Poziom klasy		2011	2015
III klasy gimnazjum	Nigdy nie pił alkoholu	16,5	18,1
	1 (brak efektu)	28,4	34,7
	2	17,5	14,4
	3	9,5	8,9
	4	7,6	6,6
	5	7,4	5,3
	6	4,4	3,8
	7	3,3	2,9
	8	2,2	2,2
	9	1,3	1,3
	10 (bardzo silne upicie)	1,8	1,9
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Nigdy nie pił alkoholu	6,7	4,9
	1 (brak efektu)	25,7	29,0
	2	20,6	19,4
	3	14,9	13,2
	4	8,3	10,6
	5	8,4	8,0
	6	5,1	4,9
	7	4,5	4,5
	8	3,0	2,6
	9	1,1	1,2
	10 (bardzo silne upicie)	1,8	1,7

Niezależnie od samooceny badanych w kwestii upicia się, w badaniu przyjęto także obiektywną miarę nadmiernego spożycia przy jednej okazji. Taką miarą było 5 drinków lub więcej. W tabeli 24 zestawiono odsetki badanych, którym zdarzało się przekraczać tą miarę.

Tabela 24. Picie nadmierne w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem

Wypicie 5 lub więcej drinków z rzędu w czasie ostatnich 30 dni

poziom klasy		1999	2003	2007	2011	2015
III klasy gimnazjum	Ani razu	53,5	57,9	63,7	62,2	64,2
	1 raz	15,1	14,0	13,7	14,9	14,4
	2 razy	11,5	10,6	8,8	10,4	9,7
	3-5 razy	11,9	10,3	7,8	7,7	7,0
	6-9 razy	4,1	3,7	2,9	1,9	2,3
	10 lub więcej razy	4,0	3,4	3,1	2,8	2,4
II klasy szkół ponadgimnazjalnych	Ani razu	46,8	48,5	47,5	43,7	36,3
	1 raz	16,4	15,4	16,2	17,2	19,7
	2 razy	15,1	12,5	12,0	15,0	17,4
	3-5 razy	12,0	13,3	13,3	13,4	15,1
	6-9 razy	4,8	4,7	5,3	5,7	5,9
	10 lub więcej razy	4,9	5,7	5,7	5,1	5,6

W 2015 r. 35,8% gimnazjalistów oraz 63,7% uczniów szkół ponadgimnazjalnych wypiło choć raz pięć drinków przy jednej okazji w czasie ostatnich 12 miesięcy. Warto zauważyć, że w młodszej grupie 11,6% badanych wypijało ponad 5 drinków przy jednej okazji, co najmniej, co dziesięć dni. W starszej grupie takich uczniów było26,5%.Porównanie wyników z 2015 r. z wynikami z lat wcześniejszych wskazuje na powolne zmniejszanie się frakcji gimnazjalistów, którzy chociaż raz w czasie ostatnich 30 dni wypili co najmniej 5 drinków pod rząd, oraz tych którzy pili, co najmniej 5 drinków dziennie częściej niż 2 razy w miesiącu. Przeciwną tendencję zauważamy w przypadku uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych. W starszej grupie oba wskaźniki wykazują tendencję wzrostową.

DIAGNOZA GMINY

Gminę Odolanów zamieszkuje ok. 14 865 osoby, w tym dzieci i młodzież 2 905.
Liczba punktów na sprzedaż napojów alkoholowych w okresie w do 01.01.-31.12.2014 r. wynosi 62 w tym punktów sprzedaży - sklepów 52 i punktów sprzedaży – lokale gastronomiczne 10.
Ilość zezwoleń jednorazowych wydanych w okresie od 01.01-31.12.2014 r. wynosiła 19.
Liczba punktów na sprzedaż napojów alkoholowych w okresie w od 01.01.-31.12.2015 r. wynosi 67 w tym punktów sprzedaży - sklepów 59 i punktów sprzedaży – lokale gastronomiczne 8.
Ilość zezwoleń jednorazowych wydanych w okresie od 01.01-31.12.2015 r. wynosiła 18.
Liczba punktów na sprzedaż napojów alkoholowych w okresie w od 01.01.-30.09.2016 r. wynosi 60 w tym punktów sprzedaży - sklepów 55 i punktów sprzedaży – lokale gastronomiczne 5. W przeliczeniu na jednego mieszkańca wynosi 248 osób.
Ilość zezwoleń jednorazowych wydanych w okresie od 01.01-30.09.2016 r. wynosiła 20.
Z danych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że populacje osób w których występują różne kategorie problemów alkoholowych – dane szacunkowe, przedstawiają się w następujący sposób: ok 2 % całej populacji jest uzależniona od alkoholu. W przeliczeniu na dorosłych mieszkańców gminy Odolanów (11 690 mieszkańców), jest to ok. 240 osób uzależnionych, ok. 5-7% całej populacji to osoby pijące szkodliwie, nie uzależnione od alkoholu, tj. ok. 171 osób, 4% to dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice) tj. ok. 478 osób, 4% populacji (2 905 osób) to dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem alkoholowym tj. ok. 116 osób.

Dane z Zespołu Motywującego Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Rok	Liczba wniosków skierowanych do Komisji		Liczba spraw skierowanych do sądu	Liczba umorzonych spraw	
2014	27	- 15 rodzina, sam -4 policja - 4 MGOPS - 2 inni	11	1	- 1 zgon
2015	14	- 8 rodzina -1policja - 4 MGOPS - 1 inni	5	4	- wnioski nie spełniły przesłanek art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości
2016 (do 30.IX.)	9	- 6 rodzina - 2 policja - 1MGOPS	5	7	- wnioski nie spełniły przesłanek art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości

Dane z Komisariatu Policji

Rok	2014	2015	w okresie 01.01. - 30.09.2016
Zatrzymanych praw jazdy	5	50	28
Zatrzymani nietrzeźwi kierowcy	50	32	29
Wypadki, kolizje drogowe spowodowane przez nietrzeźwych kierowców	6	10	9
Ilość mandatów i pouczenia za spożywanie alkoholu w sklepach	17	3	29
Interwencje związane z zakłócaniem porządku w miejscach publicznych	461	424	328
Interwencje domowe	130	148	92
Interwencje dotyczące przemocy	89	5	9
Zatrzymanych nieletnich	4	3	2

Dane z zespołu interdyscyplinarnego

Liczba założonych niebieskich kart			
Rok	**2014**	**2015**	**w okresie od 01.01. do 30.09.2016**
MGOPS	5	4	1
Policja	11	3	8
GKRPA w Odolanowie	0	0	3
Szkoły, przedszkola, inni	0	1	0

Liczba niebieskich kart			
Rok	**2014**	**2015**	**w okresie od 01.01. do 30.09.2015**
Zamkniętych	14	6	5
Przekazanych do prokuratury	1	2	0
Inne	1	1	0

Dane z punktu konsultacyjnego

Ilość udzielonych porad	rok 2014			2015			w okresie od 01.01- 30.09.2016		
	kobiety	mężczyźni	dzieci	kobiety	mężczyźni	dzieci	kobiety	mężczyźni	dzieci
Psycholodzy	56	22	84	32	10	46			

Ilość udzielonych porad	Rok 2014			2015			w okresie od 01.01- 30.09.2016		
	uzależnienia	przemocy	inny	uzależnienia	przemoc	inny	uzależnienia	przemoc	inny
Psycholodzy	38	36	60	32	10	46			

I. CELE GMINNEGO PROGRAMU

1. Cele ogólne:

- zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych związanych z używaniem alkoholu przez osoby dorosłe i nieletnie, nadużywania i picia alkoholu w stopniu ryzykownym oraz szkodliwym, uzależnieniom

- zmniejszenie rozmiarów już istniejących problemów alkoholowych

2. Cele szczegółowe:

- zmniejszenie indywidualnych zagrożeń wynikających z picia alkoholu

- zmniejszenie liczby zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży w związku z używaniem alkoholu
- zmniejszenie liczby nietrzeźwych kierowców i poprawienie bezpieczeństwa w miejscach publicznych
- zwiększenie liczby osób z problemem alkoholowym, korzystających z różnej formy pomocy
- zwiększenie liczby osób leczonych w placówkach lecznictwa odwykowego
- zwiększenie liczby osób uczestniczących w szkoleniach w szczególności grup zawodowych oraz przedsiębiorców handlującymi napojami alkoholowymi.

II. ZADANIA DO REALIZACJI

Gminny programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, to spójne działania określone ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, art. 4 ust.1. należących do zadań własnych gminy, które obejmują:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu:

a) współpraca z placówkami lecznictwa uzależnień, z których korzystają mieszkańcy Gminy Odolanów

b) dofinansowanie programów terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych

c) dofinansowanie programów związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i kryzysami w rodzinie

d) prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym i przemocy w rodzinie w Odolanowie przy ul Gimnazjalnej 8c

2. Udzielenie rodzinom, w których występuje problem alkoholowy, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności do ochrony przed przemocą w rodzinie

a) finansowanie działalności placówek wsparcia dziennego „świetlicy opiekuńczo – wychowawczej z programem socjoterapeutycznym" w Odolanowie przy Al. Jana Pawła II 1 oraz świetlic środowiskowych w Raczycach, Uciechowie, Garkach, Świecy, Hucie, Tarchałach Wielkich, Wierzbnie, Nabyszycach

b) współdziałanie w zakresie procedury „ Niebieskiej Karty"

c) organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym i przemocy przez placówki wsparcia dziennego „świetlicę opiekuńczo - wychowawczą z programem socjoterapeutycznym" w Odolanowie przy Al. Jana Pawła II 1 oraz świetlice środowiskowe w Raczycach, Uciechowie, Garkach, Świecy, Hucie, Tarchałach Wielkich, Wierzbnie, Nabyszycach

d) finansowanie i organizowanie działań profilaktyki selektywnej - przykładem działań tego rodzaju profilaktyki są działania edukacyjne, opiekuńcze i rozwojowe zorganizowane dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym i przemocy czy agresywnych względem rówieśników prowadzone przez placówki wsparcia dziennego „świetlicę opiekuńczo - wychowawczą z programem socjoterapeutycznym" w Odolanowie przy Al. Jana Pawła II 1 oraz świetlice środowiskowe w Raczycach, Uciechowie, Garkach, Świecy, Hucie, Tarchałach Wielkich, Wierzbnie, Nabyszycach

- działania podejmowane względem młodzieży upijającej się/eksperymentującej z narkotykami, wskazać można również niektóre działania mające na celu redukcję szkód zdrowotnych lub społecznych np. działania edukacyjne i prawne prowadzone w szczególności przez pedagogów szkolnych i asystentów rodzin, pracowników socjalnych, policjantów, osób obsługujących punkt konsultacyjny, specjalistów itp.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych

a) realizacja programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach i innych placówkach opiekuńczo- wychowawczych (profilaktyka uniwersalna – ukierunkowana na całe populacje). Działania te prowadzone będą w szkołach na terenie całej gminy i realizowane będą między innymi przez nauczycieli, pedagogów w ramach szkolnego programu profilaktycznego, specjalistów

b) organizowanie szkoleń, dla rodziców, instruktorów sportowych, nauczycieli i innych grup zawodowych (pracowników socjalnych, asystentów rodzin, pedagogów, policjantów, kuratorów, pracowników służby zdrowia itd.) zaangażowanych w pomaganie rodzinom z problemem alkoholowym, przemocy, czy narkomanii, których celem będzie opóźnienie inicjacji alkoholowej narkotykowej, przeciwdziałania przemocy wśród dzieci i młodzieży, pomoc dzieciom i młodzieży w utrzymaniu abstynencji. Kształtowanie atmosfery społecznej negującej nadmierne używanie alkoholu realizowanych przez specjalistów

c) wspieranie młodzieżowych liderów oraz środowisk zaangażowanych w promowanie zdrowego stylu życia i abstynencji –pedagodzy, centrum wolontariatu

d) szkolenie osób zajmujących się profilaktyką i przeciwdziałaniem uzależnieniom (członkowie komisji) prowadzone przez specjalistów

e) udział w ogólnopolskich i światowych kampaniach w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy i agresji, współorganizowanie festynów i pikników bezalkoholowych, organizowanie Odolanowskich Dni Trzeźwości, itp.

f) wspieranie pozalekcyjnych zajęć sportowych z elementami profilaktyki uzależnień w zakresie organizowania czasu wolnego dzieci i młodzieży prowadzonych przez placówki wsparcia dziennego „świetlicę opiekuńczo – wychowawczą z programem socjoterapeutycznym" w Odolanowie przy

Al. Jana Pawła II 1 oraz świetlicę środowiskowe w Raczycach, Uciechowie, Garkach, Świecy, Hucie, Tarchałach Wielkich, Wierzbnie, Nabyszycach

g) organizowanie i finansowanie interdyscyplinarnych szkoleń w zakresie przemocy w rodzinie i współpracy służb prowadzone przez specjalistów

f) współpraca z lokalnymi mediami (radiem, telewizją, gazetami) promowania profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie

h) podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców i bezpieczeństwa w miejscach publicznych, działania profilaktyczne skierowane do młodzieży starszej i osób dorosłych prowadzone przez policjantów

i) organizowanie i finansowanie szkoleń dla przedsiębiorców handlującymi napojami alkoholowymi, prowadzone przez specjalistów

j) działania profilaktyczne skierowane do osób dorosłych (profilaktyka wskazująca) ukierunkowane na jednostki wysokiego ryzyka demonstrujące pierwsze symptomy problemów alkoholowych lub innych zaburzeń zachowania lub zaburzeń psychicznych, które jeszcze nie spełniają kryteriów diagnostycznych np. picia szkodliwego lub uzależnienia od alkoholu i innych zaburzeń związanych z nadużywaniem alkoholu czy narkotyków prowadzona przez osoby obsługujące punkt konsultacyjny.

4. Wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązaniu problemów alkoholowych:

a) współpraca merytoryczna z grupą wsparcia i ruchami trzeźwościowymi (m.in. AA, Al -Anon, DDA)

b) współpraca merytoryczna ze stowarzyszeniami realizującymi program przeciwdziałania uzależnieniom i marginalizacji społecznej.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13^1 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

6. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie Centrum Integracji Społecznej.

7. Zapewnienie działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punktu Konsultacyjnego

a) zabezpieczenie lokalowe i finansowe pracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ul. Rynek 11 w Odolanowie i Punktu Konsultacyjnego przy ul. Gimnazjalnej 8c w Odolanowie

b) finansowanie szkolenia Członków GKRPA w Odolanowie.

III. Współpraca z instytucjami w zakresie współrealizowania zadań wynikających z gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

- Urząd Marszałkowski
- Wielkopolski Urząd Wojewódzki
- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Odolanowie
- Komisariat Policji w Odolanowie.
- Szkoły podstawowe, gimnazja i ponadgimnazjalne z terenu gminy i miasta Odolanów
- Świetlice środowiskowe z terenu gminy i opiekuńczo-wychowawcza w Odolanowie
- Grupami wsparcia
- Stowarzyszeniem Trzeźwości w Odolanowie
- Innymi organizacjami społecznymi, kościołami.

IV. Sposób realizacji zadań

Realizacja zadań ujętych w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest koordynowana przez Urząd Gminy i Miasta w Odolanowie i Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych a realizowane przez:

1. Szkoły podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne z terenu gminy i miasta Odolanów
2. Komisariat Policji w Odolanowie
3. Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Odolanowie
4. Świetlice środowiskowe z terenu gminy i opiekuńczo-wychowawcza w Odolanowie
5. Grupy wsparcia
6. Stowarzyszenie Trzeźwości w Odolanowie
7. Inne organizacje społeczne, kościoły

Obsługę administracyjną komisji prowadzi Sekretarz Komisji.

PRELIMINARZ PRIORYTETOWYCH DZIEŁAŃ DO WYKONANIA W ROKU 2017

Lp.	Rodzaj zadania	Sposób realizacji zadania	Koordynator	Czas realizacji
I	**Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.**	1.Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu, dyżury interwencyjno- wspierające prowadzone przez psychologa.	GKRPA	Rok 2017
		2. zalecenie badań przez biegłych sądowych orzekających w przedmiocie uzależnienia.	GKRPA	Rok 2017
		3. Szkolenie osób zajmujących się profilaktyką i przeciwdziałaniem uzależnień, członkowie komisji, prowadzonych przez specjalistów.	GKRPA	Rok 2017
		4.współpraca z klubami abstynenckimi oraz realizacja programów edukacyjnych prowadzonych przez specjalistów.	GKRPA	Rok 2017
II	**Udzielanie rodzinom, w których występuje problem uzależnień pomocy psychospołecznej i prawnej oraz ochrony przed przemocą w rodzinie.**	1.Ochrona ofiar przemocy domowej prowadzona przez, policjantów, pracowników socjalnych, kuratorów itp.	GKRPA	Rok 2017
		2.Pomoc dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym poprzez placówki wsparcia dziennego „świetlicę opiekuńczo – wychowawczą z programem socjoterapeutycznym" w Odolanowie przy Al. Jana Pawła II 1 oraz świetlice środowiskowe w Raczycach, Uciechowie, Garkach, Świecy, Hucie, Tarchałach Wielkich, Wierzbnie, Nabyszycach organizowanie zajęć prowadzonych przez specjalistów.	GKRPA	Rok 2017
		3.Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży między innymi poprzez zorganizowanie wypoczynku zimowego i letniego przez placówki wsparcia dziennego „świetlicę opiekuńczo – wychowawczą z programem socjoterapeutycznym" w Odolanowie przy Al. Jana Pawła II 1 oraz świetlice środowiskowe w Raczycach, Uciechowie, Garkach, Świecy, Hucie, Tarchałach Wielkich, Wierzbnie, Nabyszycach.	GKRPA	I-II, VI- VIII 2017
III	**Prowadzenie profilaktycznej działalności. informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych.**	1.Realizacja programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży prowadzonych przez specjalistów, pedagogów, nauczycieli, wychowawców.	GKRPA MGOPS	I-VI IX-XII 2017
		2.Organizowanie spotkań dla rodziców, instruktorów sportowych, nauczycieli, szkolenie przedsiębiorców handlujących alkoholem prowadzone przez specjalistów.	GKRPA	Rok 2017
		3.Wspieranie młodzieżowych liderów oraz środowisk zaangażowanych w promowanie zdrowego stylu życia i abstynencji – centrum wolontariatu	MGOPS	Rok 2017

		4.Podnoszenie kompetencji osób zaangażowanych w pracę z dzieckiem z rodziny alkoholowej prowadzonych przez specjalistów.	GKRPA	Rok 2017
		5. Udział w ogólnopolskich i światowych kampaniach w zakresie profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy i agresji, współorganizowanie festynów i pikników bezalkoholowych, organizowanie Odolanowskich Dni Trzeźwości, itp.	GKRPA	Rok 2017
		6.Działania profilaktyczne skierowane do osób dorosłych prowadzonych przez specjalistów, policjantów, pracowników socjalnych, kuratorów	GKRPA	Rok 2017
IV	**Wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych**	1.Współpraca merytoryczna z grupą wsparcia i ruchami trzeźwościowymi (m.in. AA, Al - Anon, DDA)	GKRPA	Rok 2017
		2.Współpraca ze stowarzyszeniami realizującymi program przeciwdziałania uzależnieniom i marginalizacji społecznej.	GKRPA	Rok 2017
		3.Wspieranie Centrum Integracji Społecznej prowadzonego przez Stowarzyszenie Trzeźwości w Odolanowie.	GKRPA	Rok 2017
V	**Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego**	1.Prowadzenie kontroli placówek handlowych i gastronomicznych.	GKRPA	Rok 2017

V. Finansowanie zadań programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizowany będzie przez cały rok kalendarzowy w ramach środków finansowych planowanych w budżecie Gminy i Miasta, zgodnie z art. 9 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Określony w preliminarzu wydatków opracowany na dany rok, zgodni z projektem budżetu w dziale 851- ochrona zdrowia rozdziale 85154 -przeciwdziałanie alkoholizmowi i dziale 852- pomoc społeczna rozdziale 85232- zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zadania w zakresie dotacji podmiotowej z budżetu dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych. Niewykorzystane środki przeznaczone na realizację Programu przesunięte zostaną jako środki niewygasające na realizację zadań wymagających kontynuacji w roku następnym do momentu uprawomocnienia się nowego Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Koszty realizacji zadań w roku 2017

Lp.	Nazwa zadania	Sposób realizacji	Koszty zadań w roku 2017
I	**Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu.**	**1**.Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (wynagradzanie biegłych, kosztów sądowych, wynagrodzenie, szkolenie, koszty wyjazdów Komisji, opłaty administracyjne, itd.)	30 000,00 zł.
		2. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin.	
II	**Udzielenie rodziną, w których występuje problem uzależnień, pomocy psychospołecznej i prawnej oraz**	**1.** Pomoc ofiarom przemocy skierowanie do pokoju interwencji kryzysowej (konsultacje psychologa, prawnika, lekarza).	

	ochrony przed przemocą.		
		2. Zorganizowanie wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci i młodzieży z programem profilaktycznym z grup ryzyka.	22 000,00 zł
		3. Pomoc dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym po przez placówki wsparcia dziennego „świetlicę opiekuńczo – wychowawczą z programem socjoterapeutycznym" w Odolanowie przy Al. Jana Pawła II 1 oraz świetlic środowiskowych w Raczycach, Uciechowie, Garkach, Świecy, Hucie, Tarchałach Wielkich, Wierzbnie, Nabyszycach - prowadzona przez specjalistów.	125 000,00 zł
		4.Dyżury interwencyjno- wspierające dla osób uzależnionych i członków rodzin w których występują problemy alkoholowe oraz przemocy."	10 000,00 zł
III	**Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej wśród dzieci, młodzieży, społeczności lokalnej w zakresie problemów alkoholowych, prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej wśród dzieci, młodzieży, społeczności lokalnej w zakresie problemów alkoholowych**	**1.** Realizacja programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szkołach i innych placówkach opiekuńczo wychowawczych, udział w kampaniach, współorganizowanie bezalkoholowego w festynu rodzinnego.	58 000,00 zł
		2. Szkoleń dla rodziców ,grup zawodowych (nauczycieli, wolontariuszy, osób obsługujących punkt konsultacyjny, osób pracujących w świetlicach, policjantów, pracowników socjalnych, asystentów rodzin.	7 000,00 zł
		3.Wspieranie młodzieżowych liderów oraz środowisk zaangażowanych w promowanie zdrowego stylu życia i abstynencji – centrum wolontariatu	
		4. Współpraca z Komisariatem Policji realizacja dodatkowych programów profilaktycznych dla dorosłych	
IV	**Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień**	**1.** Współpraca ze stowarzyszeniami realizującymi programy profilaktyczne.	
		2.Finansowanie działalności Centrum Integracji Społecznej działającego na terenie Gminy i Miasta Odolanów.	15 000,00 zł
V	**Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 Ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego**	**1.** Prowadzenie kontroli placówek handlowych i gastronomicznych handlujących alkoholem.	
		Razem	**267 000,00 zł**

VI. Kompetencje członków G K R P A oraz zasady wynagradzania członków Komisji

Gminna Komisja zostaje powołana przez burmistrz na podstawie art.4 ust. 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości. W skład Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wchodzą osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (art.4 ust.4 ww. ustawy). Sugeruje się, aby w skład komisji wchodziły osoby o różnych uzupełniających się kompetencjach oraz przedstawiciele służb z terenu gminy, którzy mogą włączyć się w realizację gminnego programu (m.in. policjant, pracownik socjalny, przedstawiciel szkoły, stowarzyszeń abstynenckich, służby zdrowia czy przedstawiciel poradni odwykowej, kurator).
Do ustawowych zadań GKRPA należy:
● inicjowanie działań w zakresie zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych;

● podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego (w tym celu gminna komisja może zaprosić osoby z zewnątrz – profesjonalistów przygotowanych do motywowania i nawiązywania kontaktu psychologicznego np. terapeuta, psycholog, ważne, aby były to osoby na co dzień pracujące z uzależnionymi)
● opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych skierowanych do komisji przez organ zezwalający (art. 14) pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy (limit i lokalizacja punktów, w których sprzedawane i podawane są napoje alkoholowe)
● kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych (na podstawie upoważnienia wystawionego przez burmistrza art. 18 ust. 8 ww. ustawy)

Zasady wynagradzania członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych określa Rada Gminy w gminnym programie rozwiązywania problemów alkoholowych (art. 4^1 ust. 5 ustawy).
Członkom Komisji za udział w posiedzeniu przysługuje wynagrodzenie zryczałtowane w wysokości 140 zł (słownie: sto czterdzieści zł).
Podstawą do wypłacania wynagrodzenia jest udział członka Komisji w posiedzeniu, potwierdzony własnoręcznym podpisem na liście obecności w dniu odbycia posiedzenia. Lista obecności powinna być podpisana przez Przewodniczącego Komisji. Wynagrodzenie będzie płatne po przedłożeniu listy obecności najpóźniej do dziesiątego dnia następnego miesiąca.
W związku z podróżami służbowymi członkom Komisji przysługuje dieta, zwrot kosztów podróży i noclegów na zasadach i wysokości określonych w Zarządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie zasad ustalania oraz wysokości należności przysługujących pracownikom z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

VII. Sposób sprawozdania

Sprawozdanie finansowe i merytoryczne z realizacji Programu, będzie integralną częścią rocznego sprawozdania budżetowego przedstawionego Radzie Gminy i Miasta w Odolanowie przez Burmistrza do 31 marca następnego roku.

Załącznik nr 2 do Uchwały nr XXV/206/16

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

W GMINIE I MIEŚCIE ODOLANÓW NA ROK 2017

Odolanów, październik 2016

SPIS TERŚCI

Wprowadzenie i podstawy prawne.

I. Diagnoza problemu zażywania narkotyków w gminie.

II. Cele gminnego programu.

III. Zadania do realizacji

IV. Współpraca z instytucjami w zakresie współrealizowania zadań wynikających z gminnego programu przeciwdziałania narkomanii.

V. Sposób realizacji zadań

VI. Finansowanie zadań programu

VIII. Sposób sprawozdania

Wprowadzenie i podstawy prawne

Inną niż alkohol grupą substancji psychoaktywnych są legalne substancje (leki przeciwbólowe, nasenne) oraz substancje nielegalne (substancje nielegalne to towar, którego wytwarzanie, produkcja i obrót są czynami zabronionymi przez prawo- potocznie nazywane są one narkotykami, dopalaczami). Szczegółową diagnozę problemu zażywania narkotyków przez młodzież można przeczytać w raporcie ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych wiosną 2015 r.
Zażywanie substancji psychoaktywnych pod każdą postacią (leki, kleje, „dopalacze" czy narkotyki) zawsze wywołują zachowania ryzykowne dla zdrowia, a nawet życia. Zwiększona świadomość i przepływ informacji budzi wiele obaw zarówno wśród rodziców, nauczycieli, policjantów, lekarzy, jak i innych służb czy organizacji społecznych. Tworzy się więc różnorodne programy edukacyjne dotyczące substancji uzależniających. Podejmuje się szereg kroków, które mają na celu przeciwdziałanie i zminimalizowanie tej przykrej sytuacji. Ułatwiają to podstawy prawne dające samorządom gminnym pole do podjęcia różnych działań:
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy,

Obowiązek opracowania i uchwalania programu przeciwdziałania narkomanii należy do zadań własnych gminy i wynika z art. 10 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

I. Diagnoza problemu zażywania narkotyków w gminie.

Dane z Komisariatu Policji

Rok	**2014**	**2015**	**do 30-09-2016**
Zatrzymanych pod wpływem środków odurzających	3	1	1
Interwencje związane z zakłócaniem porządku pod wpływem środków odurzających	3	brak danych	brak danych
Zatrzymani nieletni	4	0	0

II. CELE GMINNEGO PROGRAMU

1. Cele ogólne:

- zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z zażywaniem narkotyków i substancji psychoaktywnych

- zmniejszenie rozmiarów już istniejących problemów z zażywaniem narkotyków i substancji psychoaktywnych

2. Cele szczegółowe:

- zmniejszenie indywidualnych zagrożeń wynikających z zażywaniem narkotyków i substancji psychoaktywnych i środków zastępczych

- zmniejszenie liczby zachowań ryzykownych w związku z zażywaniem narkotyków i substancji psychoaktywnych i środków zastępczych
- poprawę bezpieczeństwa w miejscach publicznych
- zwiększenie liczby osób zażywających narkotyki i substancji psychoaktywnych i środków zastępczych korzystających z różnej formy pomocy
- zwiększenie liczby osób leczonych w placówkach lecznictwa odwykowego i środków zastępczych
- zwiększenie liczby osób uczestniczących w szkoleniach w szczególności grup zawodowych i rodziców

III. ZADANIA DO REALIZACJI

Gminny program przeciwdziałania narkomanii, to szereg działań określonych ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

1. Realizowanie programów profilaktyki uniwersalnej, poprzez:

- realizowanie i finansowanie programów profilaktycznych w szkołach podstawowych, gimnazjach, które uzyskały rekomendację Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Ministerstwa Edukacji Narodowej lub Instytutu Psychiatrii i Neurologii prowadzonych przez pedagogów, specjalistów,
- realizowanie programów profilaktycznych w szkołach ponadgimnazjalnych, w szczególności programów, które uzyskały rekomendację Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Ministerstwa Edukacji Narodowej lub Instytutu Psychiatrii i Neurologii, prowadzonych przez pedagogów, specjalistów,
- realizowanie i finansowanie programów profilaktyki narkomanii, substancji psychoaktywnych i środków zastępczych adresowanych do rodziców prowadzonych przez pedagogów, specjalistów,
- realizowanie i finansowanie oferty pozaszkolnych zajęć dla dzieci i młodzieży prowadzonych w świetlicach środowiskowych na terenie gminy i opiekuńczo – wychowawczej w Odolanowie.

2. Realizowanie programów profilaktyki selektywnej i wskazującej poprzez

- realizowanie i finansowanie programów wczesnej interwencji, adresowanego do młodzieży używającej eksperymentalnie lub okazjonalnie środków odurzających prowadzonych przez specjalistów
- wspieranie programów, skierowanych do dzieci i młodzieży z grup ryzyka: ze środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych demoralizacją i wykluczeniem społecznym oraz dzieci

i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi prowadzonych w świetlicach środowiskowych na terenie gminy i opiekuńczo – wychowawczej w Odolanowie, centrum wolontariatu.

3 Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania zjawisku, poprzez:

- rozpowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii przez szkoły, punkt konsultacyjny, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Komisariat Policji w Odolanowie
- udział w ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych,
- współpracę z mediami.

4 Podnoszenie kwalifikacji zawodowych zaangażowanych w działalność profilaktyczną

- organizowanie i finansowanie szkoleń rozwijających umiejętności zawodowe realizatorów programów profilaktycznych prowadzonych przez specjalistów
- wspieranie szkoleń w zakresie profilaktyki narkomanii, adresowanych do pracowników, w szczególności pomocy społecznej, policji, kuratorów, służby zdrowia (lekarze, pielęgniarki, higienistki) i innych, członków GKRPA prowadzone przez specjalistów.

5. Zwiększenie dostępności pomocy psychospołecznej, prawnej i socjalnej dla osób zagrożonych narkomanią oraz członków ich rodzin.

1. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin przez psychologa.

IV. Współpraca z instytucjami w zakresie współrealizowania zadań wynikających z gminnego programu przeciwdziałania narkomanii.

- Urząd Marszałkowski
- Wielkopolski Urząd Wojewódzki
- Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Odolanowie
- Komisariat Policji w Odolanowie
- Szkoły podstawowe, gimnazja i ponadgimnazjalne z terenu gminy i miasta Odolanów
- Grupami wsparcia
- Stowarzyszenie Trzeźwości w Odolanowie
- Innymi organizacjami społecznymi, kościołami.

V. Sposób realizacji zadań

Realizacja zadań ujętych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii jest koordynowana przez Urząd Gminy i Miasta w Odolanowie i Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych a realizowane przez:

1. Gminno –Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Odolanowie
2. Komisariat Policji w Odolanowie
3. Szkoły podstawowe, gimnazjalne i ponadgimnazjalne z terenu gminy i miasta Odolanów
4. Świetlice środowiskowe z terenu gminy i opiekuńczo-wychowawcza w Odolanowie
5. Organizacje społeczne, kościoły

Obsługę administracyjną prowadzi Sekretarz Gminnej Komisji.

VI. Finansowanie zadań programu

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii realizowany będzie przez cały rok kalendarzowy w ramach środków finansowych planowanych w budżecie Gminy i Miasta, zgodnie z art. 9 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Określony w preliminarzu wydatków opracowany na dany rok, zgodnie z projektem budżetu w dziale 851- ochrona zdrowia rozdziale 85153 –zwalczanie narkomanii. Niewykorzystane środki przeznaczone na realizację Programu przesunięte zostaną jako środki niewygasające na realizację zadań wymagających kontynuacji w roku następnym do momentu uprawomocnienia się nowego Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

Zadania do realizacji w roku 2017

Lp.	*Nazwa zadania*	*Sposób realizacji*	*Koszty zadań w roku 2017*	*Koordynator*
I	**Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej, szkoleniowej w zakresie wczesnej profilaktyki w szczególności dla dzieci i młodzieży oraz społeczności lokalnej.**	1.Realizacja programów profilaktycznych, działalności informacyjnej, edukacyjnej dla dzieci i młodzieży, rodziców, nauczycieli i osób pracujących zawodowo z dziećmi i młodzieżą	5.000,00 zł.	GKRPA
		2.Wspieranie organizacji pozarządowych oraz osób fizycznych prowadzących działalność profilaktyczną.		GKRPA
		3. Współpraca z Komisariatem Policji (realizacja dodatkowych programów profilaktycznych dla dorosłych) MGOPS, szkołami i innymi instytucjami w zakresie przeciwdziałania narkomanii.		GKRPA
II	**Zwiększenie dostępności pomocy psychospołecznej, prawnej i socjalnej dla osób zagrożonych przemocą oraz członków ich rodzin.**	1. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób mających kontakt z narkotykami i ich rodzin.		GKRPA

RAZEM 5.000,00 zł

VIII. Sprawozdawczość

Sprawozdanie finansowe i merytoryczne z realizacji Programu, będzie integralną częścią rocznego sprawozdania budżetowego przedstawionego Radzie Gminy i Miasta w Odolanowie przez Burmistrza do 31 marca następnego roku.

Załącznik nr 3 do Uchwały nr XXV/206/16

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE

NA LATA 2017 – 2018

ODOLANÓW 2016

Spis treści

ROZDZIAŁ I. WSTĘP

1. Podstawy prawne przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie
2. Wprowadzenie
3. Definicja i charakterystyka zjawiska przemocy
3. Adresaci Programu i miejsce realizacji
5. Realizatorzy Programu i czas realizacji

ROZDZIAŁ II. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

1. Diagnoza problemu
2. Kierunki i cele Programu
4 Beneficjenci Programu
5. Cel główny Programu
6. Cele strategiczne, adresaci, cele operacyjne, realizatorzy i wskaźniki osiągnięcia celu, termin realizacji celu strategicznego

ROZDZIAŁ III. Część diagnostyczna

1. Zasoby instytucjonalne
2. Potrzeby w sferze przeciwdziałania przemocy w rodzinie
3. Monitorowanie sprawozdawczości i środki finansowe na realizację Programu

ROZDZIAŁ I WSTĘP

1. PODSTAWY PRAWNE PRZECIWDZIAŁANIA ZJAWISKU PRZEMOCY W RODZINIE

Podstawowym dokumentem regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie(t.j Dz. U. z 2015 r., poz. 1390).

Definiuje ona pojęcie przemocy w rodzinie, określa zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Określa zasady postępowania wobec osób doznających przemocy oraz wobec jej sprawców.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa dla samorządu gminnego następujące zadania: tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym: opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie; prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia; tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Pozostałe dokumenty regulujące działania dotyczące przemocy w rodzinie oraz zapewniające podstawowe prawa to:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz. U z 1997 nr 78, poz. 483 ze zm.)
2. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 446 ze zm.),
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j . Dz. U. z 2016 r. poz. 930 ze zm.),
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 487 ze zm.),
5. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2016 r., poz. 575 ze zm.)
6. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy i Miasta Odolanów
7. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
8. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta" (Dz. U. 2011 Nr 209, poz. 1245)
9. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 roku w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie (Dz. U. z 2011 r. Nr 81, poz. 448)
10. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 października 2010 roku w sprawie wzoru zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 201, poz. 1334)

2. WPROWADZENIE

Na zjawisko przemocy w rodzinie można patrzeć z różnych punktów widzenia, przyjmując perspektywę indywidualną, systemową lub społeczną. Perspektywa indywidualna, to spojrzenie przez pryzmat osoby doświadczającej przemocy lub przez pryzmat sprawcy. Perspektywa systemowa to ukazanie możliwych form wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc oraz opis metod wsparcia. Perspektywa społeczna zaś, to odbiór społeczny zjawiska przemocy w rodzinie, postawy członków lokalnej społeczności wobec aktów przemocy. Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie i dotyka rodzin o różnym statusie społecznym i należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych i szkodliwych społecznie. Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka: kształtuje osobowość, system wartości, światopogląd, styl i sposób życia. Ogromną rolę w prawidłowym funkcjonowaniu rodziny mają relacje pomiędzy rodzicami, które powinny być oparte na miłości, wzajemnym szacunku i zrozumieniu. Jeśli występują zaburzenia w tej sferze, role wewnątrzrodzinne także ulegają zaburzeniu, w konsekwencji następuje stopniowa dezorganizacja życia rodzinnego. Rodzina nie jest w stanie wypełniać podstawowych funkcji, łamane są zasady a postępowanie poszczególnych jej członków staje się coraz bardziej destrukcyjne, niezgodne z normami moralnymi, społecznymi i prawnymi. Przemoc domowa stanowi często zagrożenie dla zdrowia i życia osób jej doznających. Jest źródłem lęku, rozpaczy, poczucia bezsilności. Przemoc domowa może być skutkiem i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Jest także potwornym zagrożeniem. Przemoc doznawana w rodzinie rodzi konsekwencje głęboko szkodliwe, ujawniające się w postaci zaburzeń emocjonalnych w bliższej lub dalszej perspektywie czasowej. Działa dysfunkcyjnie na wszystkie sfery życia rodziny.

2. DEFINICJA I CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY

Przemoc w rodzinie w świetle ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, to: jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Przemoc w rodzinie charakteryzuje się specyficznymi cechami jak intencjonalność czyli działanie zamierzone ukierunkowane na ofiarę, dysproporcja sił w rodzinie, naruszanie godności , praw i dóbr osobistych, powodując cierpienie i ból.

3. ADRESACI PROGRAMU I MIEJSCE REALIZACJI

Program adresowany jest do osób i rodzin, które ze względu na przemoc w rodzinie wymagają wsparcia społecznego, do sprawców przemocy, świadków przemocy, służb zobowiązanych do udzielania pomocy i społeczności lokalnej. Miejscem realizacji pozostaje Gmina i Miasto Odolanów.

4. REALIZATORZY PROGRAMU I MIEJSCE REALIZACJI

Instytucje zobligowane do działań z zakresu przeciwdziałania przemocy to : Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Odolanowie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Odolanowie,

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Odolanowie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowie Wielkopolskim, Sąd Rejonowy w Ostrowie Wielkopolskim, Komenda Powiatowa Policji w Ostrowie Wielkopolskim, Komisariat Policji w Odolanowie, placówki nauczania, Przychodnia Lekarza Rodzinnego w Odolanowie, Szpital w Ostrowie Wielkopolskim oraz organizacje pozarządowe.

Czas realizacji Programu to lata 2017-2020.

ROZDIAŁ II CZĘŚĆ PROGRAMOWA

1 DIAGNOZA PROBLEMU

Gmina Odolanów liczy około 14 865 mieszkańców z czego 2905 stanowią dzieci i młodzież.

Diagnoza powstała w oparciu o materiały własne oraz dane statystyczne Komisariatu Policji w Odolanowie, dane z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Odolanowie, dane z Zespołu Interdyscyplinarnego, Punktu konsultacyjnego.

Jednym z głównych podmiotów zaangażowanych w zwalczanie problemu przemocy w rodzinie jest Policja. Poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby interwencji oraz wszczętych postępowań w sprawach o znęcanie:

Liczba interwencji Policji	2014 rok	2015 rok	2016 rok (do 30.09 2016r)
Interwencje domowe	130	148	92
Interwencje dotyczące przemocy w rodzinie	89	5	9

Liczba wszczętych postępowań o znęcanie	2014 rok	2015 rok	2016 rok (do 1.02.2016r.
Z art. 207 §1 K.K	4	5	1

Statystyki Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Odolanowie wskazują, że w roku 2015 z pomocy ośrodka skorzystało 579 rodzin, a najczęstszymi powodami udzielenia pomocy było; ubóstwo, przewlekła choroba, bezrobocie, niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa alkoholizm, problem przemocy.

Dane oparte o statystyki Zespołu Interdyscyplinarnego wykazują liczbę założonych niebieskich kart i działań związanych z nimi:

Liczba założonych niebieskich kart	2014 rok	2015 rok	2016 rok (do 30.09.2016r)
MGOPS	5	4	1
Policja	11	3	8
GKRPA	0	0	3

Inne : szkoły, przedszkola	0	1	0

II

Działania wobec niebieskich kart	2014 rok	2015 rok	2016 rok (do 30. 09. 2016 r.)
Zamknięte	14	6	5
Przekazane do prokuratury	1	2	o
Inne	1	1	0

Dane z Punktu Konsultacyjnego przedstawiają się następująco :

	2014 rok	2015 rok
Ogólna liczba udzielonych porad	162	88
Liczba porad związanych z przemocą	36	10

Analizując zebrane wyniki, których podstawą były dane statystyczne i anonimowe ankiety, można zauważyć, że mieszkańcy gminy Odolanów są narażeni na problem przemocy w rodzinie. Liczba założonych kart niebieskich uległa tylko nieznacznemu zmniejszeniu ale postawy i świadomość mieszkańców gminy względem zagrożenia przemocą są zróżnicowane. Większość utożsamia przemoc w rodzinie z przemocą fizyczną i nie ma wystarczającej świadomości o innych jej rodzajach. Jednocześnie mieszkańcy są zdania, że przemoc domowa jest nie tylko sprawą rodziny i powinno się interweniować. 60 % zaznacza, że ofiary przemocy na terenie gminy mogą otrzymać skuteczną pomoc. Największe społeczne zaufanie w tym zakresie posiadają służby porządkowe, 75% mieszkańców zgłosiłoby się do nich o pomoc i wsparcie w przypadku zagrożenia problemem przemocy. Jeśli chodzi o poszukiwania wsparcia przez dzieci i młodzież największym autorytetem cieszą się rodzice i opiekunowie oraz nauczyciele, co jest pozytywną tendencją przemawiającą za autorytetem wychowawczym i pedagogicznym. Stosunkowo duży odsetek dorosłych mieszkańców wykazuje chęć samodzielnego rozwiązywania problemu (49%). Dzieci i młodzież na terenie gminy narażone są głownie na przemoc rówieśniczą, do której dochodzi na terenie placówki szkolnej. 20% uczniów wskazuje, że padła ofiarami przemocy. Warto zauważyć, że na nieskuteczność instytucjonalnych form zwalczania zjawiska przemoc wpływają powszechne stereotypy oraz niski poziom świadomość społeczności lokalnej, co pokazuje potencjał działań profilaktycznych zmierzających do przeciwdziałania i zwalczania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy.

Na podstawie wykonanej diagnozy stwierdzić można, iż w gminie Odolanów konieczna jest realizacja następujących działań, tj.:

1. Działania profilaktyczne na terenie gminy powinny mieć charakter długofalowy i różnorodny. Nie powinny się one ograniczać do jednego, wybranego środowiska (np. szkoły), ponieważ przyniosą wtedy znacznie mniejsze efekty. Zdecydowanie korzystnym działaniem jest edukowanie mieszkańców poprzez rożnego rodzaju akcje ulotkowe lub plakatowe oraz kierowanie działań do młodszych uczniów w celu kształtowanie prawidłowych postaw i świadomości względem problemu przemocy w rodzinie.

2. Istotne jest kontynuowanie prowadzonych działań profilaktycznych i edukacyjnych na terenie gminy, które obejmują wszystkie grupy mieszkańców. Należy podkreślić, że skuteczne rozwiązywanie problemu przemocy domowej zależy nie tylko od instytucji, które działają w tym zakresie, lecz także od społeczności lokalnej. Planowane działania powinny polegać przede wszystkim na dostarczaniu informacji o możliwych formach poszukiwania pomocy oraz funkcjonujących w tym zakresie instytucji. Kluczową rolę mogą odgrywać instytucje cieszące się dużym zaufaniem wśród mieszkańców – np. policja.

3. Poleca się zwracanie szczególnej uwagi na wsparcie kadry pracującej w instytucjach pomocowych, szczególnie w zakresie rozwijania ich kompetencji i umiejętności w zakresie nowoczesnych form pomocy pracy z rodzinami borykającymi się z problemem przemocy. Profesjonalna pomoc pomoże zmniejszyć skutki związane z występowaniem przemocy w rodzinie na poziomie rodziny, jak i społeczności lokalnej.

4. Specjalistycznym wsparciem powinni zostać objęci mieszkańcy oraz rodziny borykające się z problemem alkoholowym. Alkohol jest główną przyczyną występowania przemocy domowej, dlatego oba te zjawiska mogą być ze sobą skorelowane. Rodzinom z problemem alkoholowym powinny zostać zaproponowane warsztaty lub spotkania podczas których mogliby uzyskać wsparcia i wzmacniać swój autorytet wychowawczy pod okiem psychologów. Z kolei na terenie gminy należy prowadzić lokalną kampanię zachęcającą do ograniczenia spożywania alkoholu.

5. Rekomenduje się kampanie społeczne skierowane przeciwko zjawisku przemocy w rodzinie, jak również zapewnienie skutecznej pomocy osobom poszkodowanym. Nacisk na edukację w zakresie możliwych form pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie, zaznajomienie z lokalnie działającymi podmiotami i instytucjami zajmującymi się zagrożeniem.

6. Należy zwrócić uwagę, że przez dzieci i młodzież stosunkowo często wskazywana jest przemoc rówieśnicza, do której zwykle dochodzi na terenie placówki edukacyjnej. Sytuacja ta nie powinna mieć miejsca, ponieważ szkoła jest środowiskiem gdzie młodzi mieszkańcy powinni czuć się bezpiecznie. Aby przeciwdziałać agresji w szkole, można zaprojektować warsztaty psychoedukacyjne związane z poprawą relacji między uczniami, a także przeprowadzić spotkania dydaktyczne zwiększające świadomość występowania problemu oraz możliwych sposobów poszukiwania pomocy na terenie szkoły.

2. ZAŁOŻENIA I KIERUNKI PROGRAMU

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Program Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w gminie Odolanów jest dokumentem opracowanym na podstawie wytycznych Krajowego Programu

Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Głównym założeniem jest kompleksowość i interdyscyplinarność działań ujętych w ramy sprawnie funkcjonującego systemu ukierunkowanego na wsparcie i ochronę osób doświadczających przemocy, edukację i pomoc w korygowaniu zachowań sprawców; edukację kadr instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz szeroko ujętą edukację społeczeństwa.

Podstawą działań systemowych są założenia, iż: przemoc w rodzinie jest przestępstwem ściganym z urzędu, najważniejsze jest bezpieczeństwo ofiary i zatrzymanie sprawcy, bez tego pomoc jest zazwyczaj nieskuteczna, za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca.

Zrozumiałe są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach ofiary przemocy, bowiem jest to jeden z objawów doznawanych urazów oraz konsekwencja bycia ofiarą przemocy domowej. Przemoc w rodzinie należy rozpatrywać z wielu perspektyw w szczególności psychologicznej, prawnej, ekonomicznej, społecznej i moralnej. Z tego względu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wymaga wieloaspektowego podejścia, a przede wszystkim systemowego, z zaangażowaniem wszystkich podmiotów zajmujących się bezpośrednio czy też pośrednio tym problemem.

Pojedyncza instytucja nie jest sama w stanie skutecznie rozwiązywać problemu przemocy w rodzinie. Nieodzowna jest interdyscyplinarność pracy w tym zakresie poprzez ścisłą współpracę, łączenie działań, przepływ informacji, określenie wspólnego celu oraz przewidywanie efektów. Interdyscyplinarność jest podstawą skuteczności w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Aby skutecznie przeciwdziałać przemocy domowej niezbędna jest kompleksowość podejmowanych działań. Efektywność zapewni długofalowy system edukacji skierowany zarówno do grup zawodowych udzielających wsparcia, podejmujących interwencje i mających kontakt z osobami doświadczającymi przemocy jak również edukacja społeczna, mająca na celu przede wszystkim walkę z mitami i stereotypami, a także zmianę obyczajów i postaw sprzyjających i usprawiedliwiających przemoc w rodzinie.

Wzrost świadomości społecznej przyczyni się do zapobiegania przemocy, umożliwi szybsze reagowanie a także spowoduje, że sprawcy przemocy będą odczuwać brak akceptacji dla swoich działań, co znacznie zwiększy skuteczność w jej zapobieganiu oraz łagodzeniu jej następstw.

3. KIERUNKI I CELE PROGRAMU

CELE:

1. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona ofiar przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy.

2. Skuteczne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez wzmacnianie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zmniejszanie negatywnych następstw dla ofiar przemocy w rodzinie.

3. Edukacja społeczna i promocja działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w gminie Odolanów.

4. Zapewnienie interdyscyplinarnych szkoleń dla służb zajmujących się problemem przemocy.

5. Zapobieganie stosowaniu przemocy poprzez oddziaływania edukacyjno - korekcyjne na sprawców przemocy domowej.

Program zakłada następujące kierunki działań:

1. Dążenia do opracowania pełnej diagnozy zjawiska przemocy na terenie gminy Odolanów przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie poprzez analizę sprawozdań z instytucji świadczących pomoc w zakresie przemocy w rodzinie.

2. Tworzenie strategii interwencyjnych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.

3. Budowanie systemu wsparcia dla osób uwikłanych w sytuację przemocy w rodzinie.

4. Kształtowanie właściwych postaw w społeczności lokalnej wolnych od przemocy: działania edukacyjne, działania profilaktyczne, działania informacyjne.

5. Profesjonalizacja kadr związanych z pracą w obszarze przeciwdziałania przemocy

4. BENEFICJENCI PROGRAMU

Wszelkie cele i działania zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego programu mają służyć poprawie sytuacji rodzin doznających przemocy, jak i ochronie rodzin zagrożonych przemocą. Aby efektywnie zapobiegać problemowi przemocy w rodzinie i zwalczać zachowania przemocowe, konieczne jest stworzenie spójnego i wielopoziomowego sytemu pomocy osobom uwikłanym w przemoc, systemu opartego o aktywizację i rozwój zasobów lokalnych, zwłaszcza form pomocy oraz dostęp do specjalistów. Program kierowany jest do ofiar przemocy w rodzinie, sprawców przemocy w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, przedstawicieli instytucji, organizacji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy, społeczności lokalnej.

5. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona ofiar przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy.

6. CELE STRATEGICZNE, ADRESACI, CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA, REALIZATORZY, WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA CELU, TERMIN REALIZACJI DZIAŁAŃ

Cel strategiczny. 1.

Skuteczne i efektywne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez wzmacnianie rozwoju systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Adresaci: osoby uwikłane w sytuację przemocy w rodzinie (ofiary, sprawcy, świadkowie), przedstawiciele instytucji biorących udział w przeciwdziałaniu przemocy, społeczeństwo lokalne.

Cel operacyjny **1.1.** Rozwój systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania do celu operacyjnego :

Prowadzenie przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Odolanowie zintegrowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie: diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie.

Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku.

Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie

Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.

Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Termin realizacji działań celu operacyjnego 1.1. uznaje się za ciągły. Są to zadanie stałe, realizowane corocznie.

Cel operacyjny 1.2. Współpraca międzyresortowa na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania do celu operacyjnego 1.2.

Współpraca między instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i zapobieganie jego skutkom,

Wspólne szkolenia, konferencje w celu wymiany doświadczeń, forum.

Wymiana doświadczeń, współpraca z instytucjami i organizacjami z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Termin realizacji działań celu operacyjnego nr 1.2. Zadanie realizowane corocznie.

Cel operacyjny 1.3. Diagnozowanie i monitorowanie zjawiska przemocy na terenie Gminy i Miasta Odolanów.

Działania do celu operacyjnego 1.3

Prowadzenie statystyk w zakresie zjawiska przemocy przez wszystkie instytucje zgodnie z wymaganiami resortowymi oraz w sposób ustalony przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Odolanowie.

Zbieranie danych statystycznych z instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w mieście i gminie przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Odolanowie w celu diagnozowania skali zjawiska i monitorowania zmian.

Termin realizacji działań celu operacyjnego nr 1.3. Zadanie realizowane corocznie.

Realizatorzy celu strategicznego 1.3:

Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Odolanowie, Komisariat Policji w Odolanowie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Odolanowie, placówki ochrony zdrowia oraz placówki nauczania i wychowania.

Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego 1.: liczba spotkań zespołu, liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty, liczba powołanych zespołów roboczych, dane statystyczne dotyczące zjawiska przemocy.

Termin realizacji zadań celu strategicznego nr 1. Zadanie stałe, realizowane corocznie.

Cel strategiczny 2.

Zmniejszanie negatywnych następstw dla ofiar i świadków przemocy w rodzinie.

Adresaci: osoby dotknięte przemocą, w szczególności ofiary i świadkowie przemocy.

Cel operacyjny 2. 1. - Udzielanie profesjonalnej pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą i świadkom przemocy;

Działania do celu operacyjnego 2.1. : Poradnictwo medyczne, psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, prawne, socjalne; Praca socjalna, interwencja kryzysowa, realizacja procedury „Niebieskiej Karty". Program edukacyjno – korekcyjny dla sprawców przemocy domowej.

Termin realizacji działań celu operacyjnego nr 2.1. Zadanie stałe, realizowane corocznie.

Cel operacyjny 2.2. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom lub rodzinom dotkniętym przemocą,

Działania do celu operacyjnego 2.2.

Udzielanie bezpiecznego schronienia osobom dorosłym lub/i rodzinom dotkniętym przemocą. Pomoc socjalna osobom dotkniętym przemocą.

Termin realizacji działań celu operacyjnego nr 2.2: Zadanie stałe, realizowane corocznie.

Realizatorzy celu strategicznego 2.: Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Odolanowie, Sąd Rejonowy w Ostrowie Wielkopolskim- kuratorzy sądowi, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Odolanowie, Komisariat Policji w Odolanowie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Odolanowie, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowo-wychowawcze oraz placówki nauczania i wychowania.

Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego 2.: liczba porad udzielonych osobom dotkniętym przemocą, liczba osób objętych poradnictwem oraz pomocą i wsparciem, liczba interwencji kryzysowych, liczba osób dorosłych lub rodzin, którym udzielono bezpiecznego schronienia, liczba dzieci, którym udzielono bezpiecznego schronienia, liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty.

Termin realizacji zadań celu strategicznego nr 2. Zadanie stałe, realizowane corocznie.

Cel strategiczny 3. Edukacja społeczna i promocja działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w mieście i gminie Odolanów.

Adresaci: dzieci i młodzież, osoby dorosłe, społeczność lokalna.

Cel operacyjny 3.1.Upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych.

Działania do celu operacyjnego 3.1.

Rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (broszur, ulotek, plakatów itp.) dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności.

Dostarczanie informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie poprzez np. umieszczanie informacji na stronach internetowych Urzędu Gminy i Miasta Odolanów

Termin realizacji działań celu operacyjnego nr 3.1. Zadanie realizowane corocznie.

Cel operacyjny 3.2. Zmiana postaw, przekonań i zachowań mieszkańców gminy wobec zjawiska przemocy.

Działania do celu operacyjnego 3.2.

Udział w kampaniach społecznych, które obalają mity i stereotypy na temat przemocy domowej. Opracowanie i realizacja programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Termin realizacji działań celu operacyjnego nr 3.2. Zadanie realizowane corocznie.

Cel operacyjny 3. 3. Promowanie wartości rodzinnych i wychowania bez przemocy.

Działania do celu operacyjnego 3.3.

Prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktycznych, uświadamiających zagrożenia płynące z przemocy.

Prowadzenie programów i warsztatów umiejętności wychowawczych dla rodziców.

Termin realizacji działań celu operacyjnego nr 3.3. Zadanie stałe, realizowane corocznie.

Realizatorzy celu strategicznego 3.:

Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Odolanowie, Sąd Rejonowy w Ostrowie Wielkopolskim-kuratorzy sądowi, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Odolanowie, Komisariat Policji w Odolanowie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Odolanowie, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowo-wychowawcze oraz placówki nauczania i wychowania.

Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego 3.: liczba kampanii społecznych prowadzonych na terenie Odolanowa, liczba programów, artykułów w mediach propagujących życie bez przemocy, ilość

przeprowadzonych zajęć profilaktycznych z zakresu przemocy, ilość warsztatów doskonalenia umiejętności społecznych.

Termin realizacji zadań celu strategicznego nr 3. - Zadanie ciągłe, realizowane.

Cel strategiczny 4. Podnoszenie i doskonalenie umiejętności kadry, rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej.

Adresaci: wszystkie instytucje, organizacje, służby i środowiska tworzące system.

Cel operacyjny 4.1. Systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury Niebieskie Karty i prowadzenia Interwencji Kryzysowej.

Działania do celu operacyjnego 4.1.

Szkolenia resortowe.

Szkolenia interdyscyplinarne z zakresu przeciwdziałania przemocy.

Organizowanie interdyscyplinarnych szkoleń w celu podniesienia umiejętności pracy z osobami dotkniętymi problemem przemocy oraz skuteczniejszego radzenia sobie ze stresem.

Termin realizacji działań celu operacyjnego nr 4.1. Zadanie corocznie.

Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Odolanowie, Sąd Rejonowy w Ostrowie Wielkopolskim-kuratorzy sądowi, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Odolanowie, Komisariat Policji w Odolanowie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Odolanowie, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowo-wychowawcze oraz placówki nauczania i wychowania.

Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego 4.: liczba szkoleń dotyczących przemocy w rodzinie, liczba uczestników szkoleń

Termin realizacji zadań celu strategicznego nr 4. Zadanie stałe.

Cel strategiczny 5. Zapobieganie stosowaniu przemocy w rodzinie.

Adresaci: sprawcy przemocy.

Cel operacyjny 5.1. Działania korekcyjno – edukacyjne.

Działania do celu operacyjnego 5.1. Poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, socjalne, zajęcia korekcyjno - edukacyjne w zakresie radzenia sobie ze stresem, agresją, konfliktem – indywidualne i grupowe.

Wskaźniki osiągnięcia celu strategicznego 5.: liczba dorosłych sprawców objętych działaniami uczestniczących w zajęciach korekcyjno – edukacyjnych.

Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Odolanowie, Sąd Rejonowy w Ostrowie Wielkopolskim-kuratorzy sądowi, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Odolanowie, Komisariat Policji w

Odolanowie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Odolanowie, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowo-wychowawcze oraz placówki nauczania i wychowania.

Termin realizacji działania celu strategicznego nr 5. Zadanie realizowane corocznie.

ROZDZIAŁ III. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

1. ZASOBY INSTYTUCJONALNE

Na terenie gminy istnieje sieć instytucji zajmujących się bezpośrednio przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Komisariat Policji , Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych , placówki nauczania i wychowania , Przychodnia Lekarza Rodzinnego w Odolanowie, Sąd Rejonowy w Ostrowie Wielkopolskim– kuratorzy zawodowi i społeczni, organizacje pozarządowe, psycholog, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci.

Ww. podmioty wchodzą w skład Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Odolanowie, powołanego na podstawie uchwały nr XLIII/253/10 z dnia 29 października 2010 r. oraz Zarządzenia nr 71/2015 Burmistrza Gminy i Miasta Odolanów z dnia 27 maja 2015 r.

2. POTRZEBY W SFERZE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

1) Prowadzenie systemu informacji i edukacji w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

2) Stałe doskonalenie zasobów kadrowych; wypracowanie i wprowadzenie procedur i monitorowanie przemocy w rodzinie.

3) Wprowadzenie spójnego systemu współpracy i koordynacji pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin dotkniętych przemocą domową.

4) Stałe monitorowanie, ewaluowanie oraz inicjowanie wprowadzania koniecznych zmian w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, edukacja społeczna.

5) Miejsca schronienia w związku z przemocą domową.

3. MONITOROWANIE, SPRAWOZDAWCZOŚĆ I ŚRODKI FINANSOWE NA REALIZACJĘ PROGRAMU

Monitorowanie

Monitorowanie realizacji programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają do dnia 31 stycznia każdego roku do Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Odolanowie.

Sprawozdawczość

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Odolanowie do dnia 31 marca każdego roku przedkłada Burmistrzowi Gminy i Miasta Odolanów sprawozdanie z realizacji Programu.

Finansowanie Programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu gminy Odolanów, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Uzasadnienie

W związku z koniecznością realizacji zadań własnych gminy wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Rada Gminy i Miasta w Odolanowie uchwala do realizacji Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie i Mieście Odolanów na rok 2017, Gminny Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie i Mieście Odolanów na rok 2017, Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie i Mieście Odolanów na rok 2017-2018.